

N-VA-minister Muyters: “Hou jij ze arm, ik hou ze dom...”

Nog steeds zijn arbeiderskinderen aan universiteiten een minderheid. Desondanks trachten mensen uit de arbeidersklasse hun algemene of gespecialiseerde kennis en vaardigheden te versterken. 'Een Leven Lang Leren'. 'Volksontwikkeling'.

- Eric De Ville werd de winnaar van de publieksprijs van de Canvascollectie 2010 (foto: VRT Canvas)

-

Studeren kost geld, ook via cursussen en in 'avondscholen', waar de inschrijvingsgelden onlangs sterk stegen. Waar boeken en materiaal duur zijn. De VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling) sprong hier bij met 'opleidingscheques'.

Sommige academies en conservatoria steunen sinds mensenheugenis armeren uit eigen middelen. Socio-culturele organisaties als Vormingplus (vroeger Elcker-Ik) en het marxistische Masereelfonds zijn goedkoop. Toch bleven die opleidingscheques voor velen noodzakelijk.

De Vlaamse regering doet nu een aanslag op het recht op aangepaste vorming voor iedereen en keert terug naar de periode van “Hou jij ze arm, ik hou ze dom”...

Avondscholen...

Vlaams minister van Werk, Philippe Muyters (N-VA), liet onlangs weten dat er door de VDAB geen opleidingscheques meer toegekend worden voor cursussen “die niet direct arbeidsgericht zijn”.

Minachtend zegt hij – hierin gevolgd door alle media – dat Vlamingen die “uit persoonlijke interesse” een kook- of wijncursus volgen of zich willen “bekwamen in bloemschikken”, de volle pot moeten ophoesten. De N-VA-minister meent dat er 'oneigenlijk' gebruik werd gemaakt van de opleidingscheques. Tienduizenden maakten gebruik van deze mogelijkheid tot een Leven Lang Leren, op alle gebieden.

Het onder meer door Yves Desmet in *De Morgen* verspreide verhaaltje als zou het merendeel van het budget, vorig jaar goed voor 12 miljoen euro, naar “bloemschikken, wijnkennis en yoga” gaan, is een leugen.

Door hen die gebruik maakten van deze beperkte, persoonlijke subsidie om te studeren in hun persoonlijk budget te raken, hoopt de minister minstens 10 miljoen euro te besparen. Ten koste van gewone mensen met een beperkt inkomen. En ten koste van de werkgelegenheid van leerkrachten en ondersteunend personeel.

Deze door de minister georganiseerde werkloosheid plus de te voorspellen toename van psychische ziektes, veroorzaakt door het door de Vlaamse regering georganiseerd sociaal isolement van mensen die hun contacten op cursussen en in scholen verliezen, zullen snel meer kosten dan de 10 miljoen euro die hij wil besparen. In 2009 hebben de erkende opleidingscentra samen 115.007 cheques geïnd.

“Et alors?”

Er is niets tegen 'bloemschikken', maar het gaat om veel meer. Muyters pleegt onder meer een aanslag op de amateurkunsten en het deeltijds kunstonderwijs, de avondscholen aan de academies voor schone kunsten en de conservatoria.

Aan die scholen worden hoogwaardige kunstenaars opgeleid. Het TV-programma *De Canvascollectie (VRT) – La Collection RTBF* bewijst dat (1). Beeldende kunst is wereldwijd in handen van *marchands*, galerijen die op veilingen met miljarden pokeren door een beperkt aantal kunstenaars te lanceren binnen de kapitalistische vrije markt. Miljoenen onbekende kunstenaars maken prachtig werk, tienduizenden alleen al in België.

Velen liepen 'avondschoon' en konden dat doen dankzij die nu geliquideerde opleidingscheques. Menig theatergezelschap en muziekgroep haalde haar mosterd uit cursussen. Het aanschaffen van sommige muziekinstrumenten is voor een doorsnee gezin een enorme uitgave. De afschaffing van die financiële steun is een aanslag op de Vlaamse cultuur.

Dat wordt door het Forum voor Amateurkunsten scherp gehekelde. Het zegt: “We vrezen dat mensen die het financieel minder breed hebben, zullen afhaken in het deeltijds kunstonderwijs”.

Die VDAB-cheques beslaan een ruim terrein van een Leven Lang Leren (2). Van 'bloemschikken' tot academies en universiteiten. Ook job gerichte opleidingen. De VDAB ondersteunt meer dan duizend opleidingen, waarvan talen bij de belangrijkste horen.

De avondscholen en door de arbeidersbeweging georganiseerde Volksuniversiteiten zijn al meer dan een eeuw de enige mogelijkheid voor arbeiders en hun kinderen om 'hoger op' te geraken. Met die opleidingscheques konden ze aan universiteiten "na de uren" al dan niet diplomagericht studeren. Een moedige, jarenlange inspanning die door Muyters als onnozele 'hobby' wordt geklasseerd.

Een deel van die leergierigen kreeg de smaak te pakken en bleef cursussen volgen. Ook het 'wokken' en 'salsa dansen' dat Yves Desmet van *De Morgen* zo belachelijk vindt. Zestig procent van de cheques zou gebruikt worden voor het volgen van opleidingen uit “een persoonlijke interesse”.

Dirk Verbist, directeur van de Federatie van Organisaties voor Volksontwikkeling (FOV), zegt hierover: “*Et alors?* Heeft hij [Muyters] nooit gehoord van het belang van laagdrempelige vormingsinitiatieven als toeleiding naar een collectieve attitude van levenslang en levensbreed leren? Bovendien is het in tijden waarin overal sprake is van het belang van 'competenties' en 'talent' niet mogelijk om een sluitende opdeling te maken tussen arbeidsmarktgericht en niet-arbeidsmarktgericht”.

Daar gaat het dus om, een 'collectieve attitude', een samenleving waarin leren dood normaal is als verworven, betaalbaar recht voor iedereen. Een mentaliteit die ten goede komt aan de gehele gemeenschap. Die het individu de bekwaamheden geeft keuzes te maken, ook politiek, zonder respect voor een 'gezag' (bv. journalisten van 'kwaliteitskranten'), dat zich een zelfverklaarde macht toe-eigent omdat het gestudeerd heeft. “Kennis is macht!”

Volksgezondheid

In een opiniestuk zegt Dirk Verbist, directeur van de FOV het duidelijk: “Met deze selectieve lastenverhoging scoort minister van Werk Philippe Muyters (N-VA) hoog op de ladder van onbehoorlijk bestuur. (...) Ook de cultuurcentra, het deeltijds kunstonderwijs, sommige amateurkunstenorganisaties, ... worden gevisieerd. Zo blijkt nog maar eens dat cultuur in tijden van crisis ver onderaan de prioriteitenladder bengelt”.

Hij besluit met aandacht te vragen “voor de meerwaarde die het sociaal-cultureel volwassenenwerk te bieden heeft in alle levenssferen, ook de arbeidsmarkt”. (3)

Maar niet alleen jobgericht, in tijden van werkloosheid. De sector die nu van deze Vlaams-nationalistische minister een klap krijgt, speelt een belangrijke rol voor de volksgezondheid, vooral de geestelijke gezondheidszorg.

Hoe zo? In een maatschappij die gekenmerkt wordt door 'atomisering' en isolement van het individu, waar een ontmoeting met een koffie of pint (2 euro) in een buurtcafé onbetaalbaar wordt, bieden cursussen in avondscholen naast het aanleren van vaardigheden en kennis, een onbetaalbare mogelijkheid tot sociaal contact.

Vriendschappen voor het leven ontstaan, initiatieven worden gezamenlijk genomen, isolement doorbroken. Jong en oud vindt er mekaar. Het is niet toevallig dat al deze vormen van een Leven Lang Leren zoveel vrouwen boven de dertig aantrekken. De kinderen zijn wat ouder, eindelijk een kans om te studeren en zich te emanciperen, niet zo nodig gericht naar onbestaande jobs. Muyters jaagt hen terug naar de 'haard' en de TV. Sociaal contact als bron van individuele en collectieve gezondheid wordt verhinderd.

Dementie vertragen

“Hoogopgeleiden worden later dement dan laagopgeleiden”, stond in de krant. Het is al lang bekend dat hoe langer en intenser oudere mensen intellectueel en creatief actief zijn, hoe langer ze geestelijk gezond blijven.

Dat kan door kaart te spelen, dat kan door te studeren. Ook in de sector van de psychiatrie en de drughulpverlening wordt aan reactivering gedaan, mensen betrekken bij kleine taken en dat uitbreiden. Creatieve therapie bestaat overal.

Actieve, betrokken creativiteit in de breedste zin moet niet per se jobgericht zijn, maar is een noodzaak voor een gezonde samenleving. De mogelijkheid voor duizenden, honderdduizenden burgers om intellectueel actief te blijven tot op hoge leeftijd, leidt tot minder ziekten, vertraagt psychische aftakeling, dementie. In al die nu door de minister gekortwiekte cursussen treffen we ouderen aan, boven de vijftig, zestig jaar.

Sommigen inderdaad hoogopgeleid, de meesten afkomstig uit milieus van doorsnee werkenden.

Een havenarbeider die een begenadigd muzikant blijkt te zijn, een gepensioneerde verpleegster die gaat beeldhouwen.

Uitkeringsgerechtigden, OCMW-steuntrekkers die op eigen initiatief zin geven aan een leven waarvan de zin door het patronaat vernietigd werd. Dat alles maken Philippe Muyters en de Vlaamse regering zonder genade kapot.

“Hoogopgeleiden kunnen hun hersenachteruitgang - die ook zij hebben - compenseren, bijvoorbeeld doordat ze tijdens hun leven beter getraind zijn in plannen en het bijhouden van agenda's”, stond in de Nederlandse *Volkskrant*.

De hoogopgeleiden en veelal rijkere hebben geen VDAB-opleidingscheques nodig. Ze hebben al een voorsprong op de lager opgeleiden. Ze worden ook ouder dan de armeren. Desondanks zijn het veelal de hogeropgeleiden die cheques aanvroegen.

Op studeren rust in arbeiderskringen nog altijd een taboe. Het aantal arbeiderskinderen aan universiteiten ging er op achteruit. Het gaat om hen met een laag inkomen. Die een psychologische angst voor lezen, leren aangepraat wordt. Leren zet aan tot assertiviteit, zelfvertrouwen.

Dikwijls zijn het arbeiderskinderen, die iets ouder, toch gaan studeren. Het zijn deze die door de N-VA er niet alleen in hun recht op culturele, intellectuele, algemene ontwikkeling getroffen worden, maar ook in hun gezondheid en levensverwachting.

De VDAB heeft trouwens een ruimere taak dan die gericht op de arbeidsmarkt. Ze organiseert cursussen allerhande voor ondermeer 50-plussers die weinig kansen hebben op de arbeidsmarkt, maar aldus hun zelfbeeld en algemene vorming versterken. Tengevolge van ongewilde werkloosheid lopen ze bovendien het risico op marginalisering. De VDAB is niet (meer) de handlanger van het patronaat, maar geeft ondersteuning aan de bevolking. Zij heeft een pedagogische taak.

Wokken en leren

De aanslag van de minister op het recht op Levens Lang Leren, werd door alle media in deze vakantietijd vrolijk becommentarieerd. De zogenaamde 'kwaliteitskranten' *De Morgen* en *De Standaard* voorop.

De elitaire mentaliteit van deze hogeropgeleiden werd treffend weergegeven door Johan Rasking, economiedacteur van *De Standaard*: “Vorig jaar hebben bijna 200.000 Vlamingen opleidingscheques aangevraagd, voor een gemiddelde van 185 euro per persoon. Voor ruim de helft om er een deel van hun hobbystudie mee te betalen. Dat zullen ze voortaan dus zelf moeten doen. Maar wie zelf geen 185 euro veil heeft om alles te leren over 'wokken: een kunst', moet dan maar niet aan het wokken slaan”, zegt deze rechtse populist triomfantelijk.

Het lijkt er op dat zelfverklaarde 'kwaliteitsjournalisten' à la Rasking en Desmet samen met Muyters rijp zijn voor wat bijscholing na hun uren. Bijvoorbeeld een simpele cursus maatschappijleer, zonder cheques. Als 'hobby'.

Ze kunnen dan een leslokaal verder een oudere vrouw zien 'wokken', die aldus qua gezondheid en sociaal contact bij de pinken blijft en wat extra gelukkige jaren aan haar leven breidt. En zonder twijfel een pak minder geld aan de gezondheidszorg zal kosten. En nog een leslokaal verder is een jonge bevlogen kunstenaar aan het werk die de volgende Canvascollectie wint.

Wat Muyters en C° boven hun petje gaat. Jobgericht betekent voor hen het dressereren van een arbeidersreservoir ten voordele van de winst van het patronaat. De ontwikkeling en bevrijding van het individu hoort daar niet bij.

Wanneer gewone mensen het recht opeisen een Leven Lang te Leren, worden ze als 'profitariaat' geklasseerd. “Onbehoorlijk bestuur...?” Crimineel wanbeleid, ja. Het nieuwe schooljaar wordt voor duizenden een bittere pil.

Koen Calliauw

Koen Calliauw is bezieler en oprichter van DAK-Antwerpen (daklozenwerking), kunstenaar en freelance sociaal werker. Hij ijvert voor een democratisch, sociaal, cultureel en verdraagzaam Antwerpen.

(1) Canvascollectie

(2) VDAB

(3) FOV

Externe links

- [Canvascollectie](http://www.canvascollectie.be)
<http://www.canvascollectie.be>
- [VDAB-opleidingscheques](http://vdab.be/opleidingscheques)
<http://vdab.be/opleidingscheques>
- [FOV](http://www.fov.be/spip.php?article1448)
<http://www.fov.be/spip.php?article1448>